

SLOVENSKI GEOPORTAL INSPIRE

Irena Ažman

Zakon o infrastrukturi za prostorske informacije (Uradni list RS, št. 8/2010, v nadaljevanju zakon) prenaša direktivo INSPIRE v slovenski pravni red. Zakon določa pravila za vzpostavitev in zagotavljanje infrastrukture za prostorske informacije v Republiki Sloveniji. Infrastrukturo za prostorske informacije sestavljajo metapodatki, zbirke prostorskih podatkov in storitve v zvezi s prostorskimi podatki, omrežne storitve in tehnologije, dogovori o souporabi zbirk prostorskih podatkov in storitev v zvezi s prostorskimi podatki, dostopu do njih in njihovi uporabi ter mehanizmi in postopki za usklajevanje in spremljanje ravnanja po zakonu. Zakon določa Geodetsko upravo Republike Slovenije (v nadaljevanju: geodetska uprava) kot nacionalno točko za stike, odgovorno za uvajanje direktive INSPIRE v Sloveniji in vzpostavljanje nacionalne infrastrukture za prostorske informacije (v nadaljevanju IPI).

Zakon uvaja tudi geoportal za prostorske informacije: »Za dostop do zbirk prostorskih podatkov in storitev v zvezi s prostorskimi podatki ter drugih storitev in informacij v zvezi z infrastrukturo za prostorske informacije se vzpostavi osrednji portal za dostop do infrastrukture za prostorske informacije« (v nadaljevanju: geoportal INSPIRE). Upravljevec geoportala INSPIRE je nacionalna točka za stike. Ta zagotavlja, da so storitve infrastrukture za prostorske informacije, ki so sestavni del evropske podatkovne infrastrukture, dostopne tudi na geoportalu INSPIRE na ravni Evropske unije.

Zakon določa, da morajo biti na geoportalu objavljene naslednje vsebine:

- seznam zbirk podatkov;
- podrobnejši opisi tem podatkov;
- informacijski sistem za metapodatke;
- informacije za izvedbo in zagotavljanje medopravnosti zbirk prostorskih podatkov in z njimi povezanih storitev, vključno s podatki, kodami in tehničnimi razvrstitvami;
- morebitni stroškovnik za zaračunavanje stroškov za uporabo podatkov in omrežnih storitev;
- pogoje za sklepanje dogovorov in besedila dogovorov o souporabi prostorskih podatkov in storitev.

Geodetska uprava je v letu 2011 vzpostavila slovenski geoportal INSPIRE, ki je dostopen na spletnem naslovu www.geoportal.gov.si. Geoportal je bil načrtovan z namenom vzpostavitve enotne vstopne točke do vseh sestavnih delov slovenske infrastrukture za prostorske informacije.

Izdelan je na informacijski infrastrukturi Ministrstva za javno upravo, uporabljeno je bilo odprtokodno orodje GeoNetwork. Omogoča pripravo in vodenje slovenske in angleške različice portala. Trenutno je na portalu objavljena naslednja vsebina: seznam zbirk podatkov, ki sestavljajo slovensko IPI, povezave do različnih aplikacij za dostop do podatkov, metapodatki, pregledovalnik gesel INSPIRE, gradiva in zakonodaja, pomembna za to področje, na portalu spremljamo različne dogodke in novice s področja INSPIRE in drugih IPI ...

Na vstopni strani geoportala INSPIRE se naključno prikazujejo **aplikacije za iskanje, vpogled in prenos prostorskih podatkov** različnih slovenskih upravljavcev.

Slika 1: Vstopna stran geoportala INSPIRE

Seznam zbirk, ki sestavljajo slovensko IPI, je ena od osnovnih vsebin portala, ki jih določa zakon. Tako zakon kot direktiva INSPIRE določata 34 tem podatkov, ki so sestavni del infrastrukture za prostorske informacije. Za vsako temo je treba določiti vsaj eno zbirko podatkov: za posamezno temo je lahko navedenih več zbirk podatkov, po drugi strani pa se posamezna zbirka lahko nanaša na več tem podatkov. Tako je na primer zbirka topografskih podatkov povezana z več različnimi temami, kot so stavbe, hidrografija, promet, dejanska raba in relief. Teme podatkov so razdeljene v tri skupine oziroma tri priloge k direktivi INSPIRE. Prva skupina ima najvišjo prioriteto pri izvajanju zakona in direktive, vanjo spadajo predvsem geodetski referenčni podatki. V drugi skupini so še preostali referenčni podatki in geologija, medtem ko se teme podatkov iz tretje skupine nanašajo predvsem na številne okoljske podatke. Seznam zbirk je bil sestavljen v sodelovanju z upravljavci podatkovnih zbirk.

Slovenski INSPIRE geoportal

Državne ustanove

BSS | Natisri

išči po tej strani...

KAJ JE INSPIRE | PREDPISI IN GRADIVA | **SEZNAM ZBIRK** | OMREŽNE STORITVE | IZVAJANJE DIREKTIVE

WWW.INSPIRE.SI | SEZNAM ZBIRK

ANEKS I | **ANEKS II** | ANEKS III

Tema	Zbirka podatkov	Upravljevac zbirke
1. digitalni model reliefa	Digitalni model višin 12,5	Geodetska uprava Republike Slovenije
2. pokrovnost tal	CLC Carine pokrovnost tal	Agencija Republike Slovenije za okolje
3. ortofoto	Ortofoto	Geodetska uprava Republike Slovenije

Geolocirani slikovni podatki zemeljske površine iz satelita ali senzorjev v zraku.

Podrobnejši opis

4. geologija	Litološka in tektonska karta	Geološki zavod RS
4. geologija	Hidrogeološka in geotermalna karta	Geološki zavod RS

Metapodatkovni sistem

Pregledovalnik gesel INSPIRE

ZADNJE NOVICE

22 Feb 2012
Delavnica GEO, GMES in nacionalne aktivnosti v Sloveniji
 Delavnica je potekala dne 17. Z. 2012 v prostorih Inštituta Jožef Stefan v Podgorici

Slika 2: Seznam zbirke s podrobnejšim opisom teme »ortofoto«

Za vsako zbirko podatkov je v seznamu naveden tudi upravljevac zbirke ter povezava na njegovo spletno stran. Podan je tudi podrobnejši opis posamezne teme iz direktive INSPIRE. Na seznamu je skupno 80 zbirke za 34 tem podatkov. Te zbirke torej sestavljajo infrastrukturo za prostorske informacije v Sloveniji. Zanje veljajo določila Zakona o infrastrukturi za prostorske informacije ter evropski predpisi za izvajanje direktive INSPIRE. To sta uredbi o metapodatkih in uredba o omrežnih storitvah za dostop do podatkov (omrežne storitve iskanja, pregledovanja, transformacije, prenosa podatkov in priklica drugih storitev). Sprejeta je bila tudi uredba o souporabi podatkov in storitev s strani organov in institucij evropske skupnosti. Najbolj pa bo vplivala na zbirke podatkov s seznama Uredba o medopravnosti, v kateri sta določeni vsebina in oblika podatkov, ki jih bodo morale države članice zagotavljati in posredovati v skupno, povezljivo in medopravilno evropsko infrastrukturo.

METAPODATKOVNI SISTEM

Domov | Pomoc | Uporabnikovo ime | Geslo | Slovenščina | Prijava

KAJ? KJE?

Idi na vrh

Ponastavi Napredno

- Ortofoto - DOPDSO
- Vodnosni sistemi
- Kataster stavb

ISČITE PO SLOVENSkih PROSTORSkih METAPODATKIH USKLAJENIH Z DIREKTIVO INSPIRE

1. OPREDELITEV

Naslov vira: Kataster stavb
Povzetelek vira: Podatkovni niz prikazuje grafične in atributne podatke o stavbah in delih stavb, ki jih uporabnik podatkov prejme v izmenjalnih datotekah. Kataster stavb je temeljna evidenca o stavbah in o delih stavb in predstavlja tehnično osnovo za evidentiranje aravnih razmerij na stavbah in na delih stavb. V kataster stavb se vsiljujejo osnovni podatki o stavbi ali delu stavbe, kot so: identifikacijska oznaka, lastnik, upravljevalec, če je lastnik država, lega in oblika, površina, dejanska raba, stavilna sklopilnica ali poslovni prostor. Namen vzpostavitve katastra stavb je evidentiranje vseh stavb v RS. Podatki katastra stavb se vodijo in vidijo v centralni bazi. Centralna baza podatkov o stavbah se povezuje z drugimi evidencami, ki jih vodi geodetska uprava (temniški kataster, register prostorskih enot, register nepremičnosti). Podatki katastra stavb so osnova za vpis stavbe ali dela stavbe v zemljiško knjigo.
Zbirka podatkov: Informacije se nanašajo na zbirko prostorskih podatkov

Vista vira:
Internetni naslov vira: <http://e-prorator.gov.si/>
Špaletni vir: <http://e-prorator.gov.si/>
Jezik vira: Slovenski

Slika 3: Pregledovalnik metapodatkov

Sestavni del geoportala je tudi nov **informacijski sistem za metapodatke**, usklajen z evropsko uredbo za metapodatke. Uveden je metapodatkovni profil INSPIRE, vanj pa so vključene vse zbirke podatkov s seznama zbirk iz prilog I in II k direktivi ter nekatere druge zbirke iz tretje priloge. Izdelani metapodatkovni sistem omogoča, da različni upravljavci podatkovnih zbirk sami vzdržujejo in vodijo metapodatke v tem sistemu, informacijski sistem pa lahko sam požanje ali pobere (angl. harvest) metapodatke drugih upravljavcev z njihovih strežnikov in jih vključi v metapodatkovni sistem INSPIRE. Metapodatki za storitve so še v izdelavi.

Informacijski sistem za metapodatke omogoča tudi iskanje po metapodatkih in njihovo pregledovanje.

Pregledovalnik gesel INSPIRE je bil pripravljen z namenom enotne uporabe različnih izrazov in prevodov predpisov INSPIRE iz angleškega v slovenski jezik. V to zbirko gesel so bile vključene besede, ki so objavljene na evropskem geoportalu INSPIRE: glosar INSPIRE in FCD - Feature Concept Dictionary.

Pregledovalnik gesel INSPIRE

Pregledovalnik gesel INSPIRE obsega seznam gesel s spletnega mesta INSPIRE (Feature Concept Dictionary in Glossary na dan 18.11.2010) s prevodi v slovensščino.

Datum zadnje posodobitve 1. 2. 2011.

Prikaži: zapisov

Išči:

Geslo v angleščini	Geslo v slovensščini	Definicija v slovensščini	Datum veljavnosti
Cableway Node	žičnično vozlišče	Točkovni prostorski objekt, ki ponazarja povezljivost med dvema zaporednima žičničnima odsekom.	20110301
Cableway Link	žičnični odsek	Linjski prostorski objekt, ki opisuje geometrijo in povezljivost žičničnega omrežja med dvema točkama v omrežju žičničnega prometa.	20110301
Railway Node	železniško vozlišče	Točkovni prostorski objekt, ki ponazarja pomembno točko vzdolž železniškega omrežja ali presečišče železniških tirov, ki se uporablja za opisovanje njegove povezljivosti.	20110301
Railway Link	železniški odsek	Linjski prostorski objekt, ki opisuje geometrijo in povezljivost železniške mreže med dvema točkama v mreži.	20110301
Railway Line	železniška proga	Zbirka zaporedij železniških odsekov in/ali posameznih železniških odsekov, za katere je značilen eden ali več tematskih identifikatorjev in/ali lastnosti.	20110301

Slika 4: Pregledovalnik gesel INSPIRE

Na geoportalu INSPIRE redno spremljamo novice in dogodke s področja infrastrukture za prostorske informacije, okolja, prostora in geoinformatike.

V prihodnje bomo na geoportal dodali metapodatkovne opise za storitve v zvezi s prostorskimi podatki ter povezave do omrežnih storitev INSPIRE, ko bode pripravljene.

V želji, da bi geoportal INSPIRE postal skupna točka vseh upravljavcev zbirk prostorskih podatkov, ki sestavljajo slovensko IPI, ter njihovih uporabnikov, pozivamo vse, da posredujejo svoje pripombe, mnenja in predloge za izboljšanje portala, ter jih vabimo, da pošiljajo objave pomembnih novic in dogodkov na elektronski naslov: inspire.gu@gov.si.

Viri:

Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:108:0001:0014:SL:PDF>.

Uredba Komisije (ES) št. 1205/2008 z dne 3. decembra 2008 o izvajanju Direktive 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede metapodatkov: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:326:0012:0030:SL:PDF>.

Uredba Komisije (ES) št. 976/2009 z dne 19. oktobra 2009 o izvajanju Direktive 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede omrežnih storitev z dopolnitvami: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:274:0009:0018:SL:PDF>.

Uredba Komisije (EU) št. 1088/2010 z dne 23. novembra 2010 o spremembi Uredbe (ES) št. 976/2009 glede storitev prenosa in storitev preoblikovanja: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:323:0001:0010:SL:PDF>.

Uredba Komisije (EU) št. 1089/2010 z dne 23. novembra 2010 o izvajanju Direktive 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede medopravnosti zbirk prostorskih podatkov in storitev v zvezi s prostorskimi podatki: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:323:0011:0102:SL:PDF>.

Uredba Komisije (EU) št. 102/2011 z dne 4. februarja 2011 o spremembi Uredbe (EU) št. 1089/2010 o izvajanju Direktive 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede medopravnosti zbirk prostorskih podatkov in storitev v zvezi s prostorskimi podatki: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:031:0013:0034:SL:PDF>.

mag. Irena Ažman

Geodetska uprava Republike Slovenije

e-pošta: irena.azman@gov.si